

ย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุในท้องถิ่น

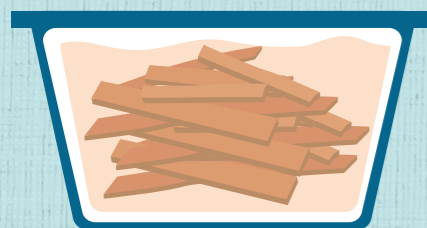

สวทช.
NSTDA

การย้อมสีธรรมชาติให้ติดสีดี

- ✓ ก่อนย้อม ต้องทำความสะอาดเส้นด้ายให้สะอาด
- ✓ เตรียมน้ำสี สารช่วยย้อมในอัตราส่วนและปริมาณที่เหมาะสม
- ✓ หลังย้อม ต้องทำความสะอาดเส้นด้าย ให้สีที่ไม่ติดหลุดออก

1 เตรียมวัสดุให้สีจากรสรมชาติ

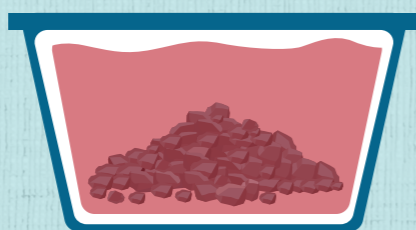
แก่นไม้ (ผ่าเป็นซี่ๆ)
เปลือก ราก หัว เหง้า
(สับ/ทุบให้แหลก)
แช่น้ำ 1 คืน ก่อนนำไปสกัดสี

ใบหรือดอก
นึ่งด้วยไอน้ำ 5-10 นาที
หรือสับ/ตำให้เป็นชิ้นเล็กๆ
แช่น้ำ 1 คืน ก่อนนำไปสกัดสี

ผล
บุหรือทุบให้แหลก
แช่น้ำ 1 คืน ก่อนนำไปสกัดสี

เมล็ด
แช่น้ำให้เปื่อย ก่อนนำไปสกัดสี

2 สกัดสีย้อมธรรมชาติ

• สกัดสีแบบร้อน

นำวัสดุให้สีใส่หม้อ
(สแตนเลสหรืออะลูมิเนียม)
เติมน้ำให้ท่วมวัสดุ

แก่น เปลือก ราก เหง้า ใช้ไฟแรง
ที่อุณหภูมิ 180 องศาเซลเซียส
ต้มเคี่ยวประมาณ 1-2 ชั่วโมง
หรือจนได้สีที่ต้องการ

ใบ ดอก ผล/เมล็ด ใช้ไฟอ่อน
ที่อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียส
ต้มเคี่ยวประมาณ 1-2 ชั่วโมง
หรือจนได้สีที่ต้องการ

กรองกากออก
นำน้ำสีไปย้อมเส้นด้าย

• สกัดสีแบบเย็น

แช่ทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง มากกว่า 12 ชั่วโมง

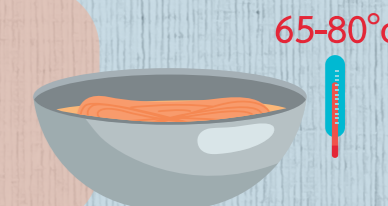
3 ย้อมธรรมชาติ

• ย้อมเย็น

ย้อมในน้ำสีที่สกัดไว้แล้วที่อุณหภูมิห้อง

• ย้อมร้อน

(เส้นใยดูดซับและติดสีได้ดี)
ย้อมในน้ำสีที่สกัดไว้แล้ว
ที่อุณหภูมิ 65-80 องศาเซลเซียส

● **มอร์แดนต์ (mordant)** เป็นสารช่วยย้อมที่ได้จากรสรมชาติหรือเคมี ช่วยให้เส้นใยติดสีได้ดีขึ้น

- สารละลายของเกลือโลหะ เช่น สารส้ม เฟอร์รัสซัลเฟต
- สารช่วยย้อมธรรมชาติ เช่น น้ำปูนใส น้ำขี้เถ้า น้ำบ่อบาดาลหรือน้ำสนิมเหล็ก น้ำโคลน น้ำมะขามเปียก น้ำส้มป่อย